

NOTAT

Direkte 2966 0387
Mail anders.hess.ahrensbach@regionh.dk

Sagsnr.: 25061455
Ref.: AAHR0002

Dato: 2. september 2025

Administrationens juridiske bemærkninger

Enhedslisten og Socialistisk Folkeparti har stillet medlemsforslag til regionsrådets møde den 2. september 2025 om:

1. **at** regionsrådet henvender sig til regeringen med et ønske om at kunne tage imod livstruede børn fra Gaza, jf. anmodning fra WHO efterkommet af 15 europæiske lande.
2. **at** regionen sætter alt samarbejde med israelske institutioner midlertidigt på pause.
3. **at** regionen tager kontakt til relevante hjælpeorganisationer med henblik på at donere medicinsk udstyr.

Forslaget er stillet som medlemsforslag, dvs. under henvisning til kommunestyrelsesloven § 11, stk. 1, jf. regionslovens § 12, stk. 1, hvorefter ethvert medlem af regionsrådet for dette kan indbringe ethvert spørgsmål om regionens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom.

Regionsrådet kan behandle medlemsforslagets 3. at-punkt (herefter forslag 3), som er foreneligt med regionsrådets kompetencer. Forslagsstillerens motivation vurderes i forhold til dette forslag, som har humanitært sigte, at være tilstrækkelig i overensstemmelse med regeringens udenrigspolitiske linje vedrørende en humanitær indsats. Regeringens udenrigspolitiske linje vedrørende en humanitær indsats vurderes til at have bred opbakning i Folketinget.

Medlemsforslagets 1. og 2. at-punkt (herefter forslag 1 hhv. forslag 2) kan imidlertid ikke behandles, idet de ligger uden for regionens kompetence. Det skyldes, at forslagene og deres begrundelse ikke er i overensstemmelse med regeringens udenrigspolitiske linje i forhold til situationen i Israel/Gaza. Disse

forslag skal derfor afvises allerede, når Regionsrådet i øvrigt godkender dagsordenen for regionsrådets møde, så de ikke undergives realitetsbehandling i regionsrådet.

Baggrund

Som motivation for forslagene har forslagsstillere blandt andet anført, at Israels langvarige invasion - og nu udvidede invasion - er ude af proportioner og fordømmes bredt i det internationale samfund og fra den danske regering. De enorme civile konsekvenser med flere end 60.000 døde, hungersnød og generelt umenneskelige levevilkår, kalder på hjælp og pres på den israelske regering.

Forslaget er således motiveret med en vurdering af et fremmed lands politik og handlemåde, hvilket har karakter af en udenrigspolitisk tilkendegivelse

Udenrigspolitik er i Danmark en statslig opgave, hvilket har den konsekvens, at kommuner og regioner som hovedregel ikke må tilkendegive udenrigspolitiske synspunkter eller varetage udenrigspolitiske formål.

Retstilstanden er opsummeret i Ankestyrelsens tilsynsudtalelse af 13. juni 2024 om kommuners involvering i udenrigspolitiske anliggender uddybet retstilstanden. Det fremgår af udtalelsen, at kommuner (og regioner) alene kan beskæftige sig med udenrigspolitiske emner i følgende snævre undtagelsessituationer.

- Begrænset kommunal humanitær bistand (efter kommunalfuldmagten), som ikke må være ledsaget af nogen form for udenrigspolitisk tilkendegivelse.
- I forbindelse med humanitære manifestationer (f.eks. 1 minuts tavshed i salen) begrundet med humanitære formål i udlandet, og hvor formålet ikke må være at fremkomme med udenrigspolitiske tilkendegivelser, herunder synspunkter om fremmede staters dispositioner eller undladelser.
- Indkøbspolitiske foranstaltninger mhp. at varetage miljøhensyn eller samfundsansvar, f.eks. indkøb af fairtrade-produkter.
- Helt ekstraordinære situationer, hvor opfordringen kommer fra regeringen med bred opbakning i Folketinget.

Regionerne er til forskel fra kommunerne ikke udstyret med en kommunalfuldmagt, jf. regionslovens § 5, stk. 1 og 2. Regionerne har derfor alene mulighed for at varetage humanitære opgaver i det omfang, der er hjemmel hertil i lovgivningen.

Regionerne har hjemmel til at gennemføre en humanitær indsats i form af donation af overkapacitet på sundhedsområdet efter sundhedslovens § 232 a, forudsat godkendelse fra indenrigs og sundhedsministeren. Det må dog også i denne sammenhæng lægges til grund, at en beslutning om donation af overkapacitet efter bestemmelsen ikke må være ledsaget af en udenrigspolitisk tilkendegivelse, som afviger fra regeringens udenrigspolitiske linje.

Regeringens udenrigspolitiske linje

- Af udenrigsministeriets pressemeddelelse af 7. juni 2025 fremgår, at Danmark gav et nyt humanitært bidrag til Israel. Støtten blev givet til WHO med henblik på at øge palæstinenserne adgang til de mest basale sundhedsydelser gennem udsendelse af mobile medicinske nødhjælpshold og støtte til koordination af den humanitære sundhedsindsats.

Udenrigsministeren udtalte ved pressemeddelelsen: "Den humanitære situation i Gaza har ikke været værre, siden konflikten begyndte for snart to år siden. Danmark har øget støtten til civilbefolkningen i Gaza markant de sidste år, og i dag tager vi hul på endnu en støttepakke, som vil gøre en konkret forskel for de civile palæstinensere.

Kilde: <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/14491264/danmark-giver-nyt-humanitaert-bidrag-til-gaza?publisherId=2012662&lang=da>

- I joint statement on the humanitarian situation in Gaza af 12. august 2025, som bl.a. er undertegnet af Danmarks udenrigsminister, opfordres Israel til at tillade alle leverancer og internationale NGO'er samt at ophæve blokaden overfor essentielle humanitære partnere. Blandt andet skal alle grænseovergange og ruter anvendes til at få hjælp ind i Gaza, herunder mad, næringsmidler, læ-foranstaltninger (shelter), brændstof, rent vand, medicin og medicinsk udstyr.

Kilde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/state-ment_25_1959 og <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/14522515/joint-statement-on-the-humanitarian-situation-in-gaza?publisherId=2012662&lang=da>

- Af artikel i Ekstra Bladet af 28. august 2025, fremgår, at Lars Løkke på en video på instagram på det kraftigste opfordrer til, at man lader civile i Gaza modtage behandling, ligesom behovet for en våbenhvile understreges. Herudover har udenrigsministeren i et brev til den israelske udenrigsminister tilbudt at Danmark dækker omkostningerne til behandling af civile fra Gaza i Østjerusalem. Det tilføjes, at den danske

regering har valgt at øge den humanitære bistand til Gaza med 7 millioner Euro. Endelig fremgår det af artiklen, at regeringen løbende har afvist at tage imod særligt udsatte palæstinensiske patienter i Danmark.

Kilde: <https://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/lars-loekke-med-direkte-opfordring-til-israel-vi-oensker-vaabenhvile-nu/10925971>

- I artikel i Politiken den 30. august 2025 citeres udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen med følgende: "Vi har meget, meget længe også i direkte samtaler med Israel argumenteret for, at nu er det tid til, at Israel skifter kurs".

Det fremgår videre, at han fastslår, at den humanitære katastrofe i Gaza har nået "helt vilde dimensioner", som følges op af følgende citat: "Det skal stoppe. Vi har talt for døve ører, og nu er det tid til handling. Derfor er vi klar til at sanktionere de af Netanyahu's ministre, som åbenlyst opfordrer til ulovlige bosættelser. Og som underminerer en langsigtet løsning".

Herudover fremgår følgende citater:

"Nu siger vi i meget klar tale, at vi er klare til at suspendere handelsdelen af associeringsaftalen med Israel".

"Vi skal handle. Det er også derfor, at vi nu tydeliggør den danske position. Vi skal ikke sidde og gemme os bag, at vi først er parat til at mene dette og hint, hvis vi kan få andre lande til at mene det samme. Vi er nødt til at gå forrest".

Kilde: <https://politiken.dk/internationalt/art10529776/%C2%BBVi-har-talt-for-d%C3%B8ve-%C3%B8rer-og-nu-er-det-tid-til-handling%C2%AB>

Vurdering af de enkelte forslags forenelighed med regionens kompetence

Forslag 1: At regionsrådet henvender sig til regeringen med et ønske om at kunne tage imod livstruede børn fra Gaza, jf. anmodning fra WHO efterkommet af 15 europæiske lande.

Regeringen har i skrivende stund tilkendegivet, at den alene ønsker at hjælpe med et dansk bidrag til behandling i Israel. Et ønske fra regionsrådet rettet til regeringen om at kunne tage imod patienter i Danmark må derfor anses for ikke at være på linje med regeringens udenrigspolitik.

Regionsrådets medlemmer skal derfor afvise forslaget, da det ligger uden for regionernes opgavevaretagelse.

Forslag 2: at regionen sætter alt samarbejde med israelske institutioner midlertidigt på pause.

Efter forslaget skal regionen sætte samarbejdet med israelske institutioner midlertidigt på pause ud fra de i motivationen til forslaget nævnte udenrigspolitiske hensyn. Dette er kun lovligt, hvis foreligger en direkte henvendelse eller en klar opfordring fra regeringen, som har bred opbakning i Folketinget, om afbrydelse af aftaler/samarbejder. Regeringen har ikke i skrivende stund en politik om, at aftaler med Israel generelt skal ophæves, ligesom der heller ikke foreligger en opfordring til regionerne om at suspendere deres aftaler eller samarbejder med Israelske samarbejdspartnere.

En vedtagelse af forslaget er derfor ikke lovlig, og Regionsrådets medlemmer skal derfor afvise forslaget.

Forslag 3: at regionen tager kontakt til relevante hjælpeorganisationer med henblik på at donere medicinsk udstyr.

Forslaget vurderes til at flugte tilstrækkeligt med regeringens udenrigspolitiske linje til, at det vil kunne fremmes af regionsrådet. Regionsrådet vil dog ved en vedtagelse med fordel kunne præcisere, at regionen ikke med forslaget foretager en selvstændig vurdering af Israels politik og handle måde i Gaza, idet dette spørgsmål henhører under regeringens kompetence.

Der er i vurderingen også lagt vægt på, at en eventuel aftale om humanitær bistand i form af donation af overkapacitet vil kræve godkendelse af indenrigs- og sundhedsministeren, jf. sundhedslovens § 232 a, og at der således vil skulle ske en afstemning med regeringens politik for et dansk humanitært bidrag, hvis forslaget vedtages.

En vedtagelse af forslaget vil have administrative og økonomiske konsekvenser. Regionsrådet skal derfor, hvis det ønsker at fremme forslaget, henvise det til realitetsbehandling i forretningsudvalget.

// AHA 02/09/2025